

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 11. septembra 2014¹

Vec C-441/13

**Pez Hejduk
proti
EnergieAgentur.NRW GmbH**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Handelsgericht Wien (Rakúsko)]

„Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Právomoc v občianskych a obchodných veciach — Nariadenie č. 44/2001 — Článok 5 bod 3 — Právomoc vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti — Majetkové autorské práva — Obsah šírený prostredníctvom internetu — Kritériá na určenie miesta vzniku škody — „Delokalizovaná“ škoda“

1. V tejto veci sa Handelsgericht Wien pýta Súdneho dvora na kritérium alebo kritériá pre určenie právomoci v prípade porušenia majetkového autorského práva spôsobeného prostredníctvom internetu, za podmienok, ktoré neumožňujú určiť miesto vzniku škody. Na rozdiel od veci *Pinckney*², v ktorej Súdny dvor posudzoval riziko porušenia majetkových autorských práv v dôsledku rozmnožovania a šírenia hudobných kompaktných diskov na internete, sa prejednáváná vec týka majetkových autorských práv fotografky, ktorej diela boli bez jej súhlasu šírené na internetovej stránke.

2. Šírenie fotografií chránených smernicou 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti³ na internete sa veľmi odlišuje od predaja výrobku cez internet. Ide teda o šírenie, o ktorom ťažko možno povedať, že k nemu dochádza na jednom alebo viacerých miestach, ktoré možno z teritoriálneho hľadiska lokalizovať. Práve naopak, škoda sa „dematerializuje“, teda sa rozptýľuje, a tým sa „delokalizuje“, čo sťažuje určenie miesta, kde došlo k vzniku škody, v zmysle článku 5 bodu 3 nariadenia (ES) č. 44/2001⁴.

3. Prejednávaná vec teda umožní Súdnemu dvoru určiť, či sa za takých okolností, o aké ide v prejednávanej veci, keď v prípade majetkového autorského práva došlo k vzniku „delokalizovanej“ škody prostredníctvom internetu, má použiť všeobecné kritérium, ktoré už bolo vymedzené v rozsudku *Pinckney*, alebo či sa naopak treba vydať inou cestou.

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — C-170/12, EU:C:2013:635.

3 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

4 — Nariadenie Rady (ES) z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

I – Právny rámec

4. Nariadenie č. 44/2001 v odôvodneniach 2, 11, 12 a 15 stanovuje:

„(2) Niektoré odlišnosti vnútroštátnych právnych noriem upravujúcich právomoc súdov a uznávanie a výkon rozsudkov bránia zdravému fungovaniu vnútorného trhu. Vyžadujú sa ustanovenia harmonizujúce normy konfliktu právomoci v občianskych a obchodných veciach a zjednodušujúce formálne náležitosti na účely rýchleho a jednoduchého uznávania a výkonu rozsudkov členských štátov viazaných týmto nariadením.

...

(11) Normy súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium väzby. Bydlisko (sídlo) právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci.

(12) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho výkonu súdnictva.

...

(15) V záujme harmonického výkonu súdnictva je potrebné minimalizovať možnosť súbežných konaní a zaručiť, že sa v dvoch členských štátoch nevydajú nezlučiteľné rozsudky. ...“

5. Pravidlá na určenie právomoci sú uvedené v kapitole II nariadenia č. 44/2001, ktorá zahŕňa články 2 až 31.

6. Článok 2 nariadenia č. 44/2001, ktorý je súčasťou oddielu 1 uvedenej kapitoly II nazvaného „Všeobecné ustanovenia“, v odseku 1 stanovuje:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

7. Článok 3 nariadenia č. 44/2001, ktorý je súčasťou toho istého oddielu, v odseku 1 stanovuje:

„Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe princípov upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.“

8. V oddiele 2 kapitoly II nariadenia nazvanom „Osobitná právomoc“ sa nachádza okrem iného článok 5 nariadenia č. 44/2001. Bod 3 uvedeného článku 5 stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

...

3. vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok.“

II – Skutkový stav

9. Pani Hejduk je profesionálna fotografka s bydliskom v Rakúsku, ktorá sa špecializuje na fotografovanie architektonických diel. Počas svojej kariéry pani Hejduk vytvorila viacero fotografií venovaných dielu rakúskeho architekta Georga W. Reinberga.

10. Dňa 16. septembra 2004 predniesol pán Reinberg v rámci kolokvia organizovaného spoločnosťou EnergieAgentur.NRW GmbH (ďalej len „EnergieAgentur“) so sídlom v Nemecku prednášku, pri ktorej použil viaceré fotografie pani Hejdukovej, na ktorých boli vyobrazené niektoré z jeho diel. Ako sa uvádza v spise, uvedené fotografie boli prezentované a použité s predchádzajúcim súhlasom autorky.

11. EnergieAgentur, majiteľka internetovej stránky www.energieregion.nrw.de, ktorá zodpovedá za obsah uverejnený na tejto stránke, šírila spomenuté fotografie pani Hejdukovej na svojej internetovej stránke. Tieto fotografie boli verejne prístupné a bolo možné priamo si ich stiahnuť prostredníctvom uvedenej stránky bez toho, aby s tým pani Hejduk kedykoľvek súhlasila.

12. Keď sa pani Hejduk dozvedela o týchto skutočnostiach, podala žalobu proti spoločnosti EnergieAgentur na Handelsgericht Wien, čo je vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Žalobkyňa navrhuje, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sumu 4 050 eur ako náhradu škody, ktorá jej vznikla od roku 2004, a tiež nahradiť náklady na uverejnenie rozsudku.

13. EnergieAgentur vzniesla námietku nedostatku právomoci založenú na tom, že Handelsgericht Wien nemá medzinárodnú právomoc. Žalovaná sa domnieva, že vzhľadom na to, že jej sídlo sa nachádza v Düsseldorfe a jej internetová stránka používa národnú doménu najvyššej úrovne „.de“, právomoc na prejednanie vecí majú nemecké súdy.

III – Prejudiciálna otázka a konanie pred Súdny dvorom

14. Po vypočutí účastníkov konania vo veci samej sa Handelsgericht Wien rozhodol položiť Súdny dvor prejudiciálnu otázku v tomto znení:

„Má sa článok 5 bod 3 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach vykladať v tom zmysle, že v právnom spore vo veci porušenia chránených práv súvisiacich s autorskými právami, ku ktorému malo dôjsť sprístupnením fotografií na internetovej stránke, pričom táto internetová stránka sa prevádzkuje na doméne najvyššej úrovne iného členského štátu než toho, v ktorom má držiteľ práva bydlisko, je právomoc založená iba

- v tom členskom štáte, kde má subjekt, ktorý sa porušenia údajne dopustil, sídlo, ako aj
- v tom členskom štáte (v tých členských štátoch), na ktorý (ktoré) sa internetová stránka zameriava svojím obsahom?“

15. Písomné pripomienky predložili účastníci konania vo veci samej, vlády Českej republiky, Portugalskej republiky a Švajčiarskej konfederácie, ako aj Európska komisia.

IV – Tvrdenia účastníkov konania

16. Pani Hejduk uvádza, že judikatúru stanovenú v rozsudku Pinckney treba doplniť, lebo sa domnieva, že uvedená vec sa netýkala prípadu, o aký ide v prejednávanej veci. Podľa jej názoru v prípade, keď je škoda spôsobená na internete „delokalizovaná“, kritérium právomoci podľa článku 5 bodu 3 by malo umožniť poškodenému domáhať sa náhrady celej vzniknutej škody na súdoch v štáte jeho bydliska. Svoje stanovisko opiera o rozsudok Súdneho dvora vo veci eDate Advertising a i.⁵

17. EnergieAgentur sa odvoláva na rozsudok Pinckney a domnieva sa, že na prejednávany prípad sa vzťahuje prístup použitý v uvedenom rozhodnutí. V konečnom dôsledku ide o teritoriálne vymedzené autorské právo, ktoré z tohto dôvodu podlieha obmedzeniam stanoveným v rozsudku Pinckney, ktorý – okrem prípadu štátu bydliska žalovaného a štátu, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody – umožňuje domáhať sa len náhrady škody vzniknutej v uvedenom štáte.

18. Česká republika a Švajčiarska konfederácia vyzývajú Súdny dvor, aby rozšíril riešenie použité v rozsudku eDate Advertising a i. na prípad, o aký ide v prejednávanej veci, v záujme riadneho výkonu spravodlivosti a predvídateľnosti uplatňovania pravidiel medzinárodnej súdnej právomoci. Podľa ich názoru možno túto vec vyriešiť zavedením kritéria centra záujmov poškodeného, čím by sa určilo miesto, kde by sa žalobca mohol domáhať náhrady celej vzniknutej škody.

19. Portugalská republika zastáva odlišný názor, ale takisto uznáva, že prejednávaná vec nie je totožná s vecou, ktorá bola predmetom rozsudku Pinckney. Podľa názoru Portugalskej republiky by problém vyplývajúci zo šírenia fotografií na internete viedol Súdny dvor k uznaniu hraničného ukazovateľa založeného na dostupnosti fotografií. Nízka miera spoľahlivosti uvedeného ukazovateľa však vedie Portugalskú republiku k obmedzeniu právomoci podľa článku 5 bodu 3 v prípade, o aký ide v prejednávanej veci, výlučne na súdy miesta, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody.

20. Komisia sa domnieva, že v prejednávanej veci možno uplatniť rozsudok Pinckney, ale bez ohľadu na to zastáva názor, že uplatnenie uvedeného rozsudku na prejednávany prípad vyvoláva praktické ťažkosti. Podľa názoru Komisie by riešenie použité v rozsudku Pinckney umožnilo pani Hejdukovj podať žalobu na rakúskych súdoch, ale len pokiaľ ide o škodu, ktorá vznikla na území Rakúska. Toto obmedzenie môže byť podľa Komisie v prípade, keď škoda vznikla v dôsledku šírenia fotografií na internete, napokon irelevantné, keďže pani Hejduk ani príslušný rakúsky súd nemajú k dispozícii vhodné prostriedky, ktoré by umožnili striktné obmedziť právomoc tohto súdu na škodu spôsobenú v Rakúsku. Za týchto okolností Komisia poukazuje na možnosť obmedziť osobitnú právomoc podľa článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 len na súdy miesta, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody.

V – Analýza

21. Ako som už vysvetlil, prejednávaná vec vyvoláva dosť zložité výkladové problémy. Súdny dvor sa zaoberal problémami, ktoré vyvoláva internet pri uplatňovaní pravidiel medzinárodného práva súkromného, ale nikdy neposudzoval prípad, o aký ide v prejednávanej veci. Veľmi stručne povedané, v tomto prípade bude treba rozhodnúť, ktorá z mnohých ciest otvorených judikatúrou lepšie zodpovedá rozptýleným porušeniam majetkových autorských práv spôsobených prostredníctvom internetu.

5 — C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685.

22. Aj keď vnútroštátny súd odkazuje len na možnosť použitia dvoch hraničných ukazovateľov (bydlisko žalovaného a štát, na ktorý sa internetová stránka zameriava svojím obsahom), účastníci konania a členské štáty, ktoré predložili pripomienky, navrhli aj ďalšie možné hraničné ukazovatele, ktoré sa môžu uplatniť na prejednávajúcu vec, ktoré ďalej preskúvam.

A – Kritérium centra záujmov

23. Česká republika a Švajčiarska konfederácia uviedli, že na prejednávajúcu vec možno rozšíriť judikatúru stanovenú v rozsudku eDate Advertising a i. Z dôvodov, ktoré uvediem ďalej, sa však domnievam, že toto kritérium nemožno použiť.

24. V rozsudku eDate Advertising a i. Súdny dvor odpovedal na otázku vyplývajúcu z porušenia osobnostných práv prostredníctvom internetu. Ako je známe, predchádzajúca judikatúra sa zaoberala touto otázkou pred príchodom internetu, konkrétne v rozsudku Shevill a i./Presse Alliance⁶. V tomto rozhodnutí Súdny dvor určil, že článok 5 bod 3 vtedajšieho Bruselského dohovoru dovoľuje poškodenému podať žalobu v štáte určeného podľa miesta, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody (bydlisko vydavateľa zodpovedného za informácie poškodzujúce povest'), a v štáte, kde vznikla škoda, pričom tento ukazovateľ závisel od územného rozšírenia informačného prostriedku, ktorý obsahoval informácie poškodzujúce povest'.⁷ V tomto druhom uvedenom prípade by mal súd právomoc rozhodnúť len o škode, ktorá vznikla konkrétne na území tohto štátu, čo je okolnosť, ktorá by sa objasnila so zreteľom na mieru rozšírenia a predaja informačného prostriedku v uvedenom štáte.⁸

25. Vo veci eDate Advertising a i. mal Súdny dvor vyriešiť prípad podobný tomu, ktorý bol predmetom veci Shevill a i./Presse Alliance, ale týkal sa informačného prostriedku na internete. Za týchto okolností bola škoda – tak ako v prejednávacom prípade – „delokalizovaná“, keďže informačný prostriedok bol dostupný v ktoromkoľvek členskom štáte, čo sťažilo, či dokonca znemožnilo praktické použitie akejkoľvek metódy merania územného dosahu poškodzujúcej správy. To viedlo Súdny dvor k vytvoreniu doplnkového kritéria založeného na centre záujmov poškodeného, čo je miesto, kde poškodený môže podať žalobu a – čo je najdôležitejšie – domáhať sa náhrady celej vzniknutej škody.⁹

26. Treba zdôrazniť, že rozsudok eDate Advertising a i. sa týkal výlučne prípadov porušenia osobnostných práv. Je to tak preto, lebo v opačnom prípade by mohlo dôjsť k narušeniu účelu článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001. Na jednej strane kritérium centra záujmov poškodeného pripisuje význam dostupnosti informačného prostriedku, čo je faktor, ktorý Súdny dvor viackrát vylúčil alebo obmedzil, a to aj v prípadoch, ktoré nesúviseli s článkom 5 bodom 3 nariadenia č. 44/2001.¹⁰ Dostupnosť v mieste, kde sa nachádza centrum záujmov poškodeného, zakladá možnosť podať žalobu v tomto štáte, a to v rozsahu celej vzniknutej škody, čo umožňuje podstatne narušiť rovnováhu, ktorú sleduje právomoc podľa článku 5 bodu 3. Na druhej strane treba tiež vziať do úvahy blízkosť kritéria centra záujmov a *forum actoris*, keďže centrum záujmov sa prevažne – aj keď nie vždy¹¹ – nachádza v mieste bydliska poškodeného, ktorý je v spore žalobcom.

6 – Rozsudok Shevill a i./Presse Alliance (C-68/93, EU:C:1995:61).

7 – Rozsudok Shevill a i./Presse Alliance (EU:C:1995:61, body 30 až 33).

8 – Rozsudok Shevill a i./Presse Alliance (EU:C:1995:61, body 30 a 31).

9 – Rozsudok eDate Advertising a i. (EU:C:2011:685, bod 48).

10 – Súdny dvor to výslovne vylúčil okrem iného v rozsudku Pammer a Hotel Alpenhof (C-585/08 a C-144/09, EU:C:2010:740, body 69 až 75) a v prípade článku 5 bodu 3 to podstatne obmedzil, ako to bolo v rozsudku eDate Advertising a i. (EU:C:2011:685, bod 51).

11 – O taký prípad išlo vo veci eDate Advertising a i. (EU:C:2011:685), keďže bydlisko žalobcu sa nachádzalo v Spojených štátoch, ale centrum jeho záujmov bolo vo Francúzsku.

27. Práve pre riziká, ktoré spôsobuje kritérium centra záujmov poškodeného, sa domnievam, že ho nemožno rozšíriť na majetkové autorské práva, a to ani vtedy, keď ide o „delokalizovanú“ škodu spôsobenú prostredníctvom internetu. Súdny dvor vylúčil túto možnosť v prípade práv priemyselného vlastníctva v rozsudku Wintersteiger¹² a tiež pri posudzovaní prípadu „lokalizovateľnej“ škody spôsobenej na majetkových autorských právach¹³. Domnievam sa, že toto riešenie treba použiť aj v prejednávanej veci, v ktorej sa namieta spôsobenie „delokalizovanej“ škody na majetkovom autorskom práve.

B – Kritérium zamerania

28. Tak vnútroštátny súd, ako aj pani Hejduk sa domnievajú, že skutočnosť, že predmetné fotografie – podľa ich tvrdení – boli zamerané na Rakúsko, odôvodňuje právomoc rakúskych súdov. Zastávam názor, že ani tento prístup nie je správny.

29. Možnosť určiť právomoc súdu štátu, na ktorý sa zameriava protiprávna činnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, je variantom, ktorý zvažovali viaceré vnútroštátne súdy a právna veda.¹⁴ Ako je známe, je to tiež kritérium použité nariadením č. 44/2001 v prípade osobitnej právomoci pre spotrebiteľa stanovenej v článku 15 ods. 1 písm. c).¹⁵ Generálny advokát Jääskinen vo svojich návrhoch vo veci Pinckney¹⁶ navrhol uplatnenie tohto kritéria spolu s presvedčivými argumentmi, a hoci Súdny dvor toto kritérium v uvedenom prípade odmietol, použil ho vo svojich rozsudkoch L'Oréal a i.¹⁷, Donner¹⁸ a Football Dataco a i.¹⁹ v iných súvislostiach, síce odlišných, ale napriek tomu blízkyh prejednávanej veci.

30. Súdny dvor však odmietol kritérium zamerania v rozsudku Pinckney a odmietol ho výslovne, keď konštatoval, že „na rozdiel od článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia [č. 44/2001]... článok 5 bod 3 uvedeného nariadenia rozhodne nevyžaduje, aby predmetná činnosť ‚smerovala‘ do členského štátu, v ktorom bola podaná žaloba“²⁰.

31. Tento bod rozsudku Pinckney síce pripúšťa určitý výklad²¹, ale zdá sa mi, že z použitej formulácie jasne vyplýva zámer Súdneho dvora vylúčiť kritérium zamerania pri výklade článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001. Kritérium zamerania bolo použité v takých sporoch, v ktorých ide o hospodársku činnosť, ktorej predchádza jasný zámer ponúkať tovar a služby v členskom štáte, na ktorý sa činnosť zameriava. Preto sa domnievam, že uvedený rozsudok Pinckney v zásade vylučuje možnosť rozšíriť kritérium zamerania na prípad mimozmluvnej škody založenej na porušení majetkových práv duševného vlastníctva.

32. Zostáva určiť, či možno kritérium zamerania uplatniť v prípade úkonu spočívajúceho v sprístupnení obsahu verejnosti, ktorý spôsobí „delokalizovanú“ škodu a je jasne a nepochybné zameraný na iný členský štát. Domnievam sa však, že v prejednávanej veci nejde o taký prípad, lebo zo spisu vyplýva, že žalovaná v konaní vo veci samej vôbec nezamerala činnosť, ktorá údajne viedla k vzniku škody, na iné členské štáty. Preto zastávam názor, že nie je potrebné vyjadriť sa k tejto hypotéze.

12 — C-523/10, EU:C:2012:220.

13 — Rozsudok Pinckney (EU:C:2013:635).

14 — Pozri napríklad prípad francúzskeho Cour de cassation (Com. 13. júla 2010, č. 06-20-230), ako aj názor autorov ako TREPPOZ, E.: Croniques. Droit européen de la propriété intellectuelle. In: *Revue Trimestrielle de Droit Européen*, 4, 2013.

15 — Pozri rozsudok Pammer a Hotel Alpenhof (EU:C:2010:740).

16 — Pozri najmä body 61 až 65 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci Pinckney (EU:C:2013:400).

17 — C-324/09 (EU:C:2011:474, bod 65).

18 — C-5/11 (EU:C:2012:370, bod 27).

19 — C-173/11 (EU:C:2012:642, bod 39).

20 — Rozsudok Pinckney (EU:C:2013:635, bod 42).

21 — Pozri DE MIGUEL ASENSIO, P.: Tribunales competentes en materia de infracciones de derechos patrimoniales de autor cometidas a través de Internet. In: *La Ley – Unión Europea*, 11, 2014, bod 5.

C – Kritérium teritoriality a rozsudok Pinckney

33. Po vylúčení kritéria centra záujmov a kritéria zamerania prichádzame k riešeniu, ku ktorému Súdny dvor dospel v rozsudku Pinckney, ktorého použitie v prejednávacom prípade obhajuje tak Portugalská republika, ako aj Komisia, aj keď s rôznymi odchýlkami.

34. Vo veci Pinckney sa mal Súdny dvor vyjadriť k výkladu článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 v prípade žaloby o náhradu škody podanej autorom hudobného diela, ktoré bolo rozmnožené na kompaktných diskoch a neskôr šírené prostredníctvom internetu bez jeho súhlasu.

35. Problém vo veci Pinckney spočíval v prenesení rozsudkov eDate Advertising a i. a Wintersteiger do oblasti majetkových autorských práv. Ako už bolo uvedené, rozsudok eDate Advertising a i. sa týkal určenia miesta vzniku škody v prípade porušenia osobnostných práv na internete, zatiaľ čo rozsudok Wintersteiger sa sústredil na porušovanie práv priemyselného vlastníctva, konkrétne práv z ochrannej známky. Súdny dvor v každom prípade zvolil odlišné riešenie. Kým v prípade osobnostných práv sa priklonil k zachovaniu takzvaného „mozaikového pravidla“ s výnimkou miesta, kde sa nachádza centrum záujmov poškodeného (kde sa poškodený môže domáhať náhrady celej vzniknutej škody), v rozsudku Wintersteiger – v prípade porušovania práv priemyselného vlastníctva – sa rozhodol uplatniť striktnú zásadu teritoriality a obmedziť miesto vzniku škody na jeden alebo viaceré štáty, v ktorých je právo chránené (teda tam, kde je ochranná známka zapísaná).

36. Autorské práva podliehajú zásade teritoriality tak ako práva priemyselného vlastníctva. Majú však dve vlastnosti, ktoré sťažovali ich kvalifikáciu pri rozhodovaní vo veci Pinckney: ich ochrana nie je podmienená zápisom v registri a zároveň sú chránené vo všetkých členských štátoch na základe smernice 2001/29.²² Ide teda o práva, ktoré majú spoločné znaky s právami, ktorých sa týkali veci eDate Advertising a i. a Wintersteiger, lebo k porušeniu majetkových autorských práv môže dôjsť vo všetkých členských štátoch (ako je to v prípade osobnostných práv), ale ich ochrana je zabezpečená prostredníctvom „územných celkov“, ktoré zodpovedajú štátom, tak ako je to v prípade práv priemyselného vlastníctva. Možno povedať, že autorské práva v Európskej únii tvoria zväzok práv územne vymedzených pre každý štát, ktorých súhrn pokrýva celé územie Únie.

37. Súdny dvor sa v rozsudku Pinckney priklonil k teritorialite autorských práv, teda rozhodol sa pre prístup podobný tomu, ktorý použil v rozsudku Wintersteiger. V bode 39 rozsudku Pinckney Súdny dvor uviedol, že „majetkové autorské práva iste podliehajú, podobne ako práva spojené s národnými ochrannými známkami, zásade teritoriality“. Ďalej pripomenul, že autorské práva boli harmonizované smernicou 2001/29, čo znamená, že „k ich porušeniu môže dôjsť v každom z [členských štátov], v závislosti od uplatniteľných hmotnoprávných predpisov“. Na základe tohto predpokladu Súdny dvor konštatoval, že na účely článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 je miestom vzniku škody za takých okolností, o aké išlo, miesto, kde je chránené majetkové autorské právo, na ktoré sa odvoláva žalobca, a kde môže vzniknúť údajná škoda. Súdny dvor uvedeného štátu majú právomoc rozhodovať len o škode spôsobenej na území tohto štátu.²³

38. Jednoducho povedané, rozsudok Pinckney sa vyznačuje troma znakmi, ktoré vedú k určaniu právomoci v prípade cezhraničného porušenia majetkového autorského práva: hmotnoprávna ochrana, faktická ochrana a územne obmedzená ochrana. Na prejednanie vzniku škody v dôsledku porušenia majetkového autorského práva má právomoc len ten súd, v ktorého obvode je právo chránené, kde existuje faktické riziko, že dôjde k porušeniu, a to len pokiaľ ide o škodu, ktorá vznikla v tomto štáte.

22 — Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci Pinckney (EU:C:2013:400, body 44 až 50).

23 — Rozsudok Pinckney (EU:C:2013:635, bod 43). Táto judikatúra bola potvrdená v rozsudkoch Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215, bod 39) a a Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318, bod 55).

39. Uplatnenie citovanej judikatúry na prejednávany prípad nie je bezproblémové. Hoci autorské právo pani Hejdkovej je chránené v Rakúsku a jej fotografie, ktoré boli bez jej súhlasu rozmnožené a šírené na internete, sú dostupné v Rakúsku, je ťažké alebo až nemožné určiť škodu, ktorá vznikla len v tomto štáte. Na rozdiel od veci Pinckney, kde k porušeniu autorských práv došlo prostredníctvom rozmnožovania kompaktných diskov a ich následného predaja na internete v ktoromkoľvek členskom štáte, prejednávaná vec sa týka škody, ktorej vznik je ťažké zistiť, lebo samotná dostupnosť fotografie na internete vôbec nepreukazuje, kde vznikla škoda. Škoda, ktorá vznikla vo veci Pinckney, bola dôsledkom odplatného plnenia (výroba kompaktných diskov a ich následný predaj na internetovom trhu), zatiaľ čo v prejednávanej veci nejde o odplatné plnenie, ale o prípad, keď určitá spoločnosť sprístupnila verejnosti určitý obsah.

40. Ako zdôraznila Komisia, použitie takého riešenia, aké bolo uplatnené vo veci Pinckney, v prejednávanej veci, by teda viedlo buď k tomu, že žalobkyni by sa odoprela možnosť podať žalobu v Rakúsku vzhľadom na chýbajúce alebo málo viditeľné porušenie jej autorských práv v Rakúsku, alebo k tomu, že by sa jej priznal nárok na náhradu celej vzniknutej škody vzhľadom na nemožnosť územného rozdelenia porušenia, čo je riešenie, ktoré by v konečnom dôsledku odporovalo rozsudku Pinckney.

D – Kritérium použiteľné v prejednávanej veci

41. Zastávam názor, že automatické uplatnenie rozsudku Pinckney na prípad, v ktorom je škoda „delokalizovaná“, môže byť irelevantné. Riešenie, ku ktorému dospel Súdny dvor v uvedenom rozsudku, zodpovedá tým prípadom, v ktorých sa riziko porušenia alebo skutočné porušenie autorských práv jasne prejaví na určitom území, aj keď použitým prostriedkom šírenia bude internet. Keď je však škoda v dôsledku druhu diela a prostriedku použitého na jeho šírenie „delokalizovaná“, domnievam sa, že – tak ako uviedla Portugalská republika a Európska komisia – nemožno uplatniť kritérium miesta vzniku škody uvedené v článku 5 bode 3 nariadenia č. 44/2001. V takom prípade toto ustanovenie odôvodňuje výlučnú právomoc súdov miesta, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody.

42. Zdá sa mi, že toto riešenie najviac zodpovedá cieľom sledovaným nariadením č. 44/2001, medzi ktoré patrí riadny výkon spravodlivosti.²⁴ Kritérium, ktoré núti žalobcu, aby obmedzil rozsah svojej žaloby podľa územných kritérií, ktorých určenie je zložité, ak nie nemožné, nie je kritériom, ktoré by zodpovedalo zmyslu nariadenia č. 44/2001. Ako Komisia uznala, žalobca v takom prípade, o aký ide v prejednávanej veci, nebude schopný poskytnúť overiteľné informácie, ktoré presne vymedzia škodu vzniknutú len v štáte podania žaloby. Táto okolnosť by viedla súd uvedeného štátu k tomu, že by priznal náhradu škody, ktorá je nižšia ako škoda, ktorá skutočne vznikla, alebo k priznaniu vyššej náhrady škody, čím by došlo k prekročeniu územného kritéria, ktoré Súdny dvor v takých prípadoch vyžaduje. Komisia správne uvádza, že uplatnenie rozsudku Pinckney na prejednávany prípad je spojené s vážnym rizikom, že príslušný súd prekročí hranice svojej právomoci.

43. Okrem toho by uplatnenie uvedeného rozsudku Pinckney na prejednanú vec podľa môjho názoru prispelo k vzniku právnej neistoty pre oboch účastníkov konania. Žalobkyňa by nemala nijakú istotu o výsledku konania, v ktorom nemožno overiť kritériá na určenie rozsahu právomoci súdu, ktorý prejednáva vec. Žalovaný by sa ocitol v rovnako kritической situácii, lebo by mu hrozilo, že bude čeliť mnohým súdnym sporom vo viacerých členských štátoch, v ktorých došlo k vzniku „delokalizovanej“ škody, alebo len v jednom členskom štáte, pričom však nebude mať nijakú istotu o rozsahu právomoci každého súdu. Domnievam sa, že tento výsledok je nezlučiteľný so všeobecnými cieľmi nariadenia č. 44/2001, ale ani s konkrétnejšími cieľmi osobitnej právomoci stanovenej v článku 5 bode 3.

24 — Pozri odôvodnenie 12 nariadenia č. 44/2001 a okrem iného aj rozsudok Wintersteiger (EU:C:2012:220, body 27 a 31).

44. Ako totiž uvádza tak nariadenie č. 44/2001, ako aj judikatúra Súdneho dvora, účelom článku 5 bodu 3 je stanoviť právomoc, ktorá bude mať úzku väzbu so skutkovými okolnosťami sporu.²⁵ Táto úzka väzba umožňuje súdu prejednať nároky žalobkyne a tvrdenia, ktoré žalovaný uvedie na svoju obranu, s väčšou mierou záruk. Táto úzka väzba sa však stráca, keď skutkové okolnosti – z dôvodu „delokalizovanej“ povahy škody – nedovoľujú overiť škodu v súlade s bežnými dôkaznými prostriedkami. Okrem toho by dovoľovali overiť ju len vo vzťahu k časti vzniknutej škody, čím by súd stratil prehľad o celkovej škode, čo by mohlo sťažiť celkové posúdenie okolností prejednávanej veci. Stráca sa tak výhoda, ktorú poskytuje úzka väzba súdu so skutkovými okolnosťami sporu, a tým aj význam článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001.

45. Za týchto okolností, keď došlo k vzniku „delokalizovanej“ škody na majetkových autorských právach prostredníctvom internetu, je podľa môjho názoru najlepším riešením vylúčiť možnosť podania žaloby na súdoch štátu, v ktorom vznikla škoda, a obmedziť právomoc – prinajmenšom tú, ktorá je založená na článku 5 bode 3 citovaného nariadenia – na právomoc súdov štátu, v ktorom došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody. Toto riešenie navyše vôbec nevylučuje právomoc stanovenú v článku 2 nariadenia, podľa ktorého možno podať žalobu aj na súdoch členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko. Hoci vo väčšine prípadov z oboch kritérií vyplynie tá istá právomoc (tak je to v prejednávanom prípade), nebude to tak vždy.

46. Je jasné, že v prípade sprístupnenia určitého obsahu verejnosti, keď činnosť zakladajúca nárok na náhradu škody má pôvod v jednom členskom štáte a jasne a nesporne sa zameriava na jeden alebo viaceré iné členské štáty, by sa dalo diskutovať o možnosti spresnenia alebo doplnenia záveru, ktorý som práve sformuloval.²⁶ Ako som však už uviedol v bode 2 týchto návrhov, Handelsgericht Wien v tomto prejudiciálnom konaní nepredkladá Súdnemu dvoru taký prípad, lebo je nesporné, že žalovaná sa nikdy nerozhodla nasmerovať sprístupnenie obsahu, ktoré je predmetom sporu, do Rakúska. Preto sa domnievam, že nie je potrebné rozhodnúť o hraničnom ukazovateli v prípade, keď činnosť smeruje do jedného alebo viacerých iných členských štátov.

47. V dôsledku toho navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, keď žalobkyňa vznikla „delokalizovaná“ škoda na majetkovom autorskom práve prostredníctvom internetu, majú podľa článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 právomoc súdy miesta, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody.

VI – Návrh

48. Preto navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Handelsgericht Wien, takto:

Článok 5 bod 3 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že v spore týkajúcom sa porušenia práv súvisiacich s autorskými právami na internete, v dôsledku ktorého vznikne „delokalizovaná“ škoda, ktorej miesto vzniku nemožno určiť podľa spoľahlivých kritérií dokazovania, majú právomoc na rozhodovanie súdy miesta, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody.

25 — Pozri odôvodnenie 12 nariadenia č. 44/2001.

26 — V tom istom zmysle si tiež možno položiť otázku, či judikatúru Pinckney možno uplatniť na cezhraničné porušenie osobnostného autorského práva. Pozri v tejto súvislosti KUR, A., in *Conflict of Laws in Intellectual Property, The CLIP Principles and Commentary*. Oxford: OUP, 2013, bod 2:203.C10.